

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novici za predbroju, oglase itd. šalju se nuputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u odgovarajućem pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu miće svjetla, u neostoga sve pokvareni.“ (Izrečka poslovica.)

Odgovorni urednik i izdavatelj Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 3).

Glavna skupština

„Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ obdržavana bijaše prošloga četvrtka po priobćenom dnevnemu redu u našoj Opatiji. U jutro u 10 sati bijaše svečana sv. misa u crkvi sv. Jakova. Misi prisustvovalo je ravnateljstvo „Družbe“ te nekoliko nadzornika i priličan broj pobožnoga puka. Kod sv. mise pjevali su po davnom običaju dični domaći pjevači.

Poslije podne stali se sakupljati u krasnom „Zorin-domu“ članovi Družbe iz bliza i daleka, a u uređeni sat bijahu prostrane prostorije, pripravljene za obdržavanje skupštine, pune.

Bilo se je bojati, da će skupštini prisustvovati manji broj članova nego li obično, jer je odpala zabava, koja je mnogo i sa mnogih strana obično privabila, nu broj članova ne bijaše manji no obično. Izlacio se osobito svojim brojem i sviežošću naš krasni spol, naše gospodje i gospodjice, koje su nadošle također iz daljih mjesta, čak preko mora, da kao odaslanice prisustvuju skupštini. Što je pako svakoga razveselilo moralo bijaše prisutnost članova i odaslanika iz daljih krajeva Istre, kao što Buzet, Sovinjak, Pazin, Brgraduac, Livade, Malinska itd. Sve ove mile goste pozdraviše skupštinski najsrdačnije.

Družbeni predsjednik g. prof. Spinčić izreče sakupljenim skupštinarom sljedeći govor:

Velešt. gospodje i gospodjice, velešt. gospodo i braćo!

Dosta i više nego li pravila propisuju danas nas se sastalo, konstatujući to, zahvaljujem Vam, što se u tolikom broju sastali i pozdravljam Vas sve i bližnje i one, koji ste iz daljega, preko Učde došli. Našega pokrovitelja, bivšega višegodišnjega predsjednika neima među nami, ali on nas se je sjetio pozdravom i pismom, koje će se kasnije pročitati. Živio naš pokrovitelj, presvj. g. dr. Dinko Vitez (Živio!) Predstavljam predstavnika c. kr. vlade u osobi namjestničkoga tajnika dra. Murata; predstavljam i predstavnika štampe urednika g. Matka Mandića (Živio!) Sl. skupštino!

Dugo, dugo, tisuće i tisuće godina prošlo je prije nego li se je obrelo pismena i knjige, a još dulje prije nego li su se počele ustrajati škole, kako se ih danas naušili.

Prvi što se zna, bili su Egipćani, koji su bilježili pojmove i događaje, i to slikami, hieroglifi nazvani. Iz toga slikovitoga pisma sastavili su Feničani. znameniti trgovci staroga vijeka, prva pismena, prvi alfabet. Kasnije Greci pak Rimljani, pak Gotti; a sv. braća Ciril i Metod i njihovi učenici obreli su glagoljicu i cirilicu, dočim su Slaveni i prije nekakvo pismo imali. Bilježili su najprije slikami pak pismeni urezavajuć ili mažuć na kovinah, kamenu, drvu, kasnije na biljini, koja je rasla uz Nil, nazvanoj papirus, još kasnije na kozah, nazvanih pergamenom, a od 13. i 14. stoljeća dalje, na današnjem papiru. Od Greka i Rimljana imademo čak i bogate književnosti, ali to je plud samo

pojedinih ljudi. Škola u današnjem smislu riječi, javnih i u obće pristupnih, pagansko doba nije poznavalo. Jedva u kršćansko doba nalazimo škole za sve slojeve „katekumanske škole“, t. j. one, u kojih se je pripravljalo ljude za sv. krst i u obće za ulaz u kršćansku crkvu. Nu u njih naučalo se samo kršćanski nauk, kao što se to i danas, ako i da, podučaje po raznih krajevih Istri u crkvah. Samo one, koji su htjeli postati redovnici i svietovni svećenici podučavalo se je također čitati, pisati, pjevati te latinski jezik, a kod Slavena, naročito kod Hrvata, slavenski jezik.

I kod nas u Istri imali smo takovih škola u samostanah i kod Majke koože na Vižinadskom polju, u sv. Petru u Šumi, tik Čepićkoga jezera, u raznih mjestih na otocih Krk i Cres. Iz tih škola izšli su oni redovnici, koji su pisali, dok se nije tiskao iznašao, razne knjige, naročito crkvene. Tko je vidio n. pr. misale u Omišlju, Vrbaniku i drugdje onako krasno pisane i još k tomu ukrašene početnimi slovima, taj se mora diviti i umjetu i uztrajnosti tih redovnika. Jedna takova knjiga trebala je čitavi vijek rada.

Od tih redovnika i svećenika imademo mi i prve svietovne pismene spomenike, kao što je „Razvod istrijanski“, „Mejaši“ izmed Mošćenica i Kozljaka, „Zakon“ ili statut kastavski, krčki, vrbaniki itd. Od njih oporuke, kao što je ona iz Kraja, te u obće druga različita pisma. Svećenici bili su kraljevski bilježnici ili notari, od kojih imamo spisa na Vepreincu, Dolini i drugud.

Ponekle neodvisno od crkve razširio se krug onih, koji su čitali i pisali u XIV. i XV. stoljeću, u doba takozvanog preporoda, u kojem imamo također iskati početke naših prvih pjesnika i to u Dalmaciji. Ali i to bilo je omeđjašeno samo na jako malen krug ljudi.

I opet u savezu sa crkvom razširio se je ponekle krug onih, koji su rabili knjigu u doba takozvane reformacije, kad su se bili digli Vikli, Hus i Luther proti raznim uredbam u katoličkoj crkvi, da lakše šire svoje nauke, tiskali su knjige i širili među narod. Prevadljalo se je sv. knjige glavno sv. pismo također na hrvatski jezik, a činili su to među ostalima — također biskup koparski Vergerij, Stjepan Konzul Istrijanin Buzečan i Franković Labinjan.

Da se proti tim novim naukam brane, ustali su predstavnici katoličke crkve, a osobito Isusovci te tiskali i širili knjige među narod i sa svoje strane. Nego i XVII. i XVIII. stoljeća bio je pri svem tom krug onih, koji su znali čitati i pisati, vrlo omeđjašen. Temelj današnjeg javnog pučkog školi postavljen je koncem XVIII. i osobito u XIX. stoljeću.

U našoj monarhiji imamo glavne zakone o školah, o njihovom razdieljenju u niže srednje i više te u strukovne, poljudjelske, obrtne i trgovačke iz polovice XIX. stoljeća i iz gođ. 1869. Do ove posljednje godine imali su škole u rukuh još uvijek svećenici. Uz ostale predmete

pripravljali su se u sjemeništih također za učitelje. Škole su obstojale glavno u župnih, kasnije kapelanijah. Kapelani bili su učitelji, župnici mjestoi, a dekani kotarski školski nadzornici. Bili su ipak podložni školski nadzornici. Bili su ipak podložni u svojem djelovanju također državnim oblastim. Zakonima god. 1869. prešle su škole posve u vlast države. Timi zakoni bilo je izrečeno također načelo, da se ima svuda tamo, gdje ima u okrugu i ure hoda 40 djece, ustrojiti javna pučka škola. Od tada protekle su 33 godine; s jedne strane pomnoženo se je došla broj škola, učitelja i polaznika, s druge strane pogledamo li širom Istre, ima se toga još mnogo učiniti, ako se hoće zadovoljiti zakonu i potrebam.

Moji vršnjaci i ja znamo, da je n. pr. u Kastvu bila samo školica sa jednim učiteljem i kakvih 60 učenika. Sada ima tamo 8 učitelja i učiteljica sa kakve 700 djece. U Rukavcu, sv. Mateju podučavao je kapelan, i bilo je 30-40 djece, dočim su sada po tri učiteljske sile u svakom od tih mjesta, a školske djece 3-400. Na Voloskom kano i ovdje u Opatiji podučavao je kapelan, imali svaki možda po 30 djece.

Danas su na Voloskom tri škole, sa 8 učiteljskih sila, kakve 300 djece, a u Opatiji četiri škole i 6 učiteljskih sila i sa bližu 300 djece. A veći i tu na Voloskom i u Opatiji vidi se kako se nepravdno pravica kroji.

Na Voloskom je samo jedna javna škola i to u zakonu neutemeljena. U Opatiji su dvie javne škole, od kojih jedna, naime talijanska, u zakonu neutemeljena.

Uza sve već višegodišnje molbe Volosko još neima hrvatske javne pučke škole, a Opatiji nemože dobiti druge učiteljske sile, kako bi po zakonu moralo biti.

Koliko veće nepravice vidimo po ostaloj Istri. U sto prilika naglasilo se je, a izričite i danas, da ima 17.000 djece u Istri, koja nepolaze školu, koja neimaju škole. I to su izključivo hrvatska i slovenska djeca.

Na naš zahtjev, da nam se dade škola, kako to zakon propisuje, odgovara nam se u zadnje doba, dat ćemo Vam tri na godinu. Za Talijane u tren oka ustraja se četverorazrednu mužku i četverorazrednu žensku, kako se to je pred malo dogodilo u Puli. Brgradučanom n. pr. i Slumcem. imajućim školske zgrade, stolinu i više djece, odgovara se, nedamo Vam škole, jer smo druge tri ustrojili.

Ali niti tih trih, koje se na papiru ustraja, neotvara se pod raznim izlikami. Dok su takvi odnošaji, mi moramo svom silom svi zahtjevati javne pučke škole, za koje plaćamo i neimajuć ih, i nesmiemo mirovati dok ih nedosegnemo svuda onuda, kuda imamo pravo na nje. Dugo će potrajati dok to postignemo, a među to čini za školstvo „Družba sv. Cirila i Metoda“ što je u njezinih silah.

Sada ima „Družba“ 9 škola sa 12 učiteljskih sila, i to u Opatiji, na Voloskom, u Puli, Vinkuranu, Štokovci, Baderni, Kašteliru, Vabrigi i Livadi i jedno zabavište, naime ono u Malom Lošinju. Pri tom zalošću opažamo, da se jedna lani obstajehli škola, naime ona u Brgradu, morala zatvoriti radi pomanjkanja učitelja.

Izlazi svakog četvrtka o podno.

Netiskani dopisi se ne vraćaju i epodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 1 na godinu 5 K za seljake, 1 na godinu ili K. 3—, odn. K. 250 na pol godine

Izvan carine više poštarina. Plaća i utužje se u full.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., kolji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari J. Krmpotić i dr. (Via Sissano), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Pomoćju „Družbe“ otvorila se je škola na Slumu, u Vlahovom i drugud. U Vlahom sagradilo se zgradu a oblasti namjestile učitelja. No skoro će se pomoćju „Družbe“ otvoriti škole na Pazu, u Malom Lošinju, a nadamo se i u Sušnjevi i Žbandaju, a možda i drugud, gdje se bude moglo.

Na svem tom, što je „Družba“ uč nila, imamo se zahvaliti poštivnosti i blagohotnosti Hrvata i Hrvatice po svih naših zemljah. Za Družbu doprinášaju članovi utemeljitelji, redoviti putem podučznih mužkih ženskih i redoviti. Kod ovih spominjem da ih ima prilično po Istri, ali da neismo imali mirovati dole, dok nebudu ustrojene svuda i ondje, gdje ima 20 naših ljudi, koji čute za svoj rod i dom, jer njima ne samo da se dobiva odnosne svote, već se ujedno učvršćuje narodna svijest i uzajamnost.

„Družba“ dobiva nadalje putem novina, od kojih se neke, kao što „Obzor“ i „Novi List“, uprav natječu, koja da više sakupi. Od nekih novinah zavoda, od nekih občinskih zastupstva, a u to bi imala doprinášati sva naša; od naših vrednih mladića; putem zapisa; od zabava i koncerata. Posebice ovdje spominjem, da su čestiti mladići Rieke i Susaka dne 7. febrara o. g. priredili na Rieci veliki ples, koji je dobio veliku svotu od preko 9000 kruna, od kojih je „Družba“ dobila 3000 kruna; nadalje veliki koncert dne 14. marča o. g. u Zagrebu, od kojega je „Družba“ dobila preko 6000 kruna. To su zabave, kojim bi se mogli ponositi veći narodi, nego li je naš hrvatski. Srdačna hvala priredivačem i onim, kojim se odazvaše (Živili!). Valja da se sjetimo također pokojnika, po kojih smrti je „Družba“ dobila svota, a to su: Ivan Varljen, posjednik i kapelan u Škrbićih, Ivan Veltić, župnik u Beleju na otoku Cresu, Stjepan Ilijašević, kanonik u Varadždinu, Stjepan Pevalak i Katarina Budicka u Zagrebu. Viećni im pokoj (Slava!).

O djelovanju „Družbe“ i o prihodu i razhodu izvestiti će Vas potanje televriedna gospoda tajnik i blagajnik. Ja ću završiti.

Ne samo, da nam oblasti nedaju škola, koje bi po zakonu morale, koje su potrebite i za koje plaćamo; ne samo, da su naši suzemljaci druge narodnosti zasićeni školami; ne samo, da su oblasti ustrojile za naš narod škole u njemu tuđem jeziku, nego postoji, kako svi znate, „Lega Nazionale“, koja se nebrine za poduku talijanske djece, nego samo za odnordjivanje naše djece. Njoj priskade u pomoć druguju obstojeće za Italiju „Dante Alighieri“, za koje se zauzimlju svi krugovi u Italiji.

Predsjednik toga društva Villari putovao je prošle jeseni po naših primorskih pokrajinah tako, kao da bi te pokrajine bile dijelovi kraljevine Italije. Tako smo već daleko došli. Prigodom toga putovanja izrazio se je, da se naš narod u nekih predielih Trsta i Istre lahko asimiluje. Nije hotio reći: potalijančuje, što bi bilo na pravom mjestu, jer on je stalno to mislio. U tih riečih ina žalibože

staju, u licu i na mila Nu kad na koji na i oder-

staju, kako to danas prosvjetljeni i neodvisni hrvatski narod čini, taj mora pobijediti. A po- blijeće će i za to, jer je na njegovoj strani ne samo pravica već i sav prosvjetljeni svet i izvan našega carstva.

Najnovije vijesti iz Zagreba javljaju, da je došlo na Sljemenu do sukoba između oruž- nika s jedne strane te seljaka i socijalista s druge, te da su posljednji u ponedjeljak koračili put Zagreba, na protu njima poslano vojničvo jih je zaustavilo.

Demonstranti su razlupali prozore na raznim zgradama, na pr. na tiskari Granitz, gdje se tiska „Agrar Zeitung“, u mađar- skom kazinu su uništili sve; razbijeni su pro- zori na stánovima Ise Kršnjavica, odjeljnoga predsjednika Pavića, vladinog savjetnika Ma- tina i drugim pristašama sistema.

Ovih dana bje ranjeno do 150 osoba, do 200 zatvoreno, među njima mnogo go- spodjica. Zatvorena je i suradnica „Obzora“ Marija Jurčić.

Očekuje se, da će se proglasiti prički sud u Zagrebu obzirom na poslednje demon- stracije, koje da su bile od najžešćih dosada.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Fr. Ča j' Jurino istina, da j' počel Tali- jane v kraljevine opet hrbat srbet. Jur. Ma, al ih srbil ne, mane je justo sejeno. Ono za naše mladosti su ih bili počesali naši Grančičari, a danas ih za plaću jašu Majari i Nemci.

Fr. Tako, naši su zimali kostanj za Ma- jari i Nemca iz prhvice? Jur. I opekli su se po sakrabojsku!

Fr. Onda neka gredu drugi put provat Majari i Nemci. Jur. Kako im vranica drago, samo neka nas na miru puste.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Sv. berma. Na Duhove podielio je porečko-puljski biskup u susolnoj crkvi u Puli 268 dječakom i djevojčicam sakra- menat sv. berme ili potvrđenja.

Izlet. U nedjelju dne 7. o. mj. pri- redjuje naš „Sokol“ izlet u sokolsku uvla- licu. Ide se putem, koji vodi u Lužina- moru, a kod staze, koja vodi u uvalicu biti će putokaz. Hoda je 40 minuta. Sa- stanka nema, nego neka ide tamo svaki kada mu je najzgodnije. Odbor se je po- brinuo za izvrstno vino, pivu i hladna jela. Bili će pjevanja, igra šaljivih prizora, pušćanje zrakoplova itd. Posebni pozivi se nešalju.

Sjednica gradškoga zastupstva. Za danas u 5 sati poslije podne urečena je sjednica zastupstva grada Pule. Među mnogobrojnim točkama dnevnoga reda na- lazil se i ova: molbe i utoci radi pripad- nosti na temelju novoga zakona o držav- ljanstvu.

Za naše radnike. Ministarstvo bo- goštvojlja i nastave obećalo je puljskoj ob- čini, da će ustrojiti u gradu Puli risarsko- obrtnu pripravnicu, koja bi imala biti te- meljem budućoj obrtnoj školi. U tu svrhu poslalo je već rečeno ministarstvo u Pulu nacerte i didaktički program te je obećalo, da će obćini pružiti i novčanu podporu.

Posto je pako u gradu Puli i u oko- lici većina radnikah našega jezika t. j. Hrvata, Slovenaca itd. Valjalo bi na vrijeme upozoriti rečeno ministarstvo, da se nebi imalo na toj školi mimoići naš jezik, kako je na žalost na e. k. obrtnoj školi u Trstu.

Sudbena razprava u Rovinju. Pred 15 dana smo polivalili sud Rovinjski, što se omogućilo držanje razprave samo u hrvatskom jeziku. Naša je radost bila kratka, jer već danas moramo bilježiti vijest, koja doista ne služi na čast onom sudu, ali niti na korist našem narodu. Pred nekoliko naime dana držala se kaz- bena razprava proti ljudem naše krvi i jezika. Zapisnici njihovi bili su hrvatskim jezikom napisani a u istom jeziku glasila i obućnica, akoprem bezpotrebno bio je pridodan i prevod u talijanskom jeziku. Tužbene je zastupao odvjetnik Hrvat. Uz- prikos svemu tomu se razprava držala upo- rabom tumača, jer . . . predsjednik dvora nije vješt hrvatskomu jeziku. Eto takvo

sudstvo daje Austrija svojim narodom u XX. vjeku iza Isusa! To je ona jezikovna ravnopravnost, koju njezini zakoni zajam- čuju svim narodom. Što da držimo do tih zakona, a što do onih, koji na nje pri- sižu i imadu providiti i hđiti, da se vrše? Odgovor je za svakoga jasan.

Pred rovinjskim sudom obdržavala se prošle sedmice razprava proti nekolicini Maloselaca u gospodskim rukavicama, jer su prošle godine mjeseca augusta na uvriedljiv način demonstrirali proti hr- vatskim djacima iz Banovine, koji tamo pripjese parobrodom na izlet i o kojim demonstracijama smo jur javili prošle go- dine. Obtužbu je zastupalo državno od- vjetništvo jako površno, nekako prisiljeno. Posljedica razprave bijaše, da su bila trojica ipak odsudjena na globu, odnosno zatvor. I tom prilikom se je pokazalo, kako su svjedoci obtuženika bili organizirani, oni su naime prisegli, pa je njihova valjata. Naše ljude bi u takovim slučajevima dru- gačije sudili, očutili bi svetost prisege i moć zakona, jer nisu — „gente privile- giata“.

Pazinski kotar:

Hoće im se naše obćine. Nekoji talijanaši iz Zminja obratiše se molbom na zemaljski odbor u Poreču, da bi ovaj zamolio e. k. namjestništvo u Trstu, da ono prisili obćinsku upravu u Zminju, da započne sa pripravami za nove obćinske izbore, pošto da je sadašnjemu zastupstvu iztekao trogodišnji rok.

Žmijnskim šarenjakom i talijanašem htjelo bi se zasjesti na obćinsku upravu, što je nemoguće bude li sloge među na- simi obćinari, koji sačinjavaju ogromnu većinu pučanstva one obćine.

Radi toga upozorujemo naše prvake one obćine, jer talijanaški spletkari nemir- juju što su pokazali nedavno povodom nesretnih izbora u Tinjanu. Prijatelji i rodoljubi — pozor i pamet u glavu!

Porečki kotar:

Dozvoljen zajam za gradnju škole. Zemaljski odbor dozvolio je poreznoj ob- čini Sv. Lovreč pazenatički, da uzme za- jam od 15.000 kruna kod zemaljske kre- ditne banke u Poreču za gradnju nove škole.

Za dogradnju nove Istarske že- ljeznice. Ministarstvo željeznica prihob- ćilo je zemaljskomu odboru u Poreču, da će se započeti sa predradnjama za do- gradnju nove istarske željeznice od Poreča u Kanfanar budućeg mjeseca agusta t. g.

Koparski kotar:

Iz Buzeta nas obaviešćuje prijatelj, da je dopis iz Buzeta u zadnjem broju, u koliko se tiče postelmeistra g. Bona, pre- tjerano sastavljen te da mora imati izvor u osobnoj napetosti između dopisnika i g. Bona. Navadja dalje, da što se tiče službovanja g. Bona, da je to nepristrano. Poznavajuc vjerodostojnost našega prij- telja, molimo g. dopisnika, da u buduće osobne mižnje radi poštedi čitatelja sa- stavci, koji našoj stvari ništa nekoriste.

Podpora zemaljskoga odbora za Istru. Zemaljski odbor u Poreču dao je podporu od 300 kruna talijanskomu za- bavištu u Miljah.

Podpora „Delavskoj školi“ u Koprnu. Zemaljski odbor u Poreču odobrio tali- janskoj „Delavskoj školi“ u Koprnu pod- poru od 1200 kruna za godinu 1903.

Podpora za gradnju vodnjaka. Zemaljski odbor u Poreču doznaci je ob- čini Buzet podporu od 1000 kruna iz ze- maljske zaklade za gradnju vodnjaka (sterna) u Raspu.

Voloski kotar:

Iz Veprina nam pišu: Nastojanjem veleuč. g. dra. K. Janežić-a, odvjetnika u Voloskom, ustrojilo se je kod nas Vepr- načko društvo za štednju i zajmove, re- gistrirana zadruga na ograničeno jamćenje. Svrha je tomu društvu pomagati svoje zadrugare (stanovnike) ciele obćine Vepr- načke davajuć im zajam (ne veliki i ne za dugo vrieće) za prave potrebe; učiti ih štednji (ulaganjem i malih svota na dobitak); i nabavljati gospodarska poma- gala, strojeve, galicu, sumpor itd. Društvo je registrirano kod e. k. trgovačkog su- dišta u Trstu, i započelo je već svoj rad. Našemu pučanstvu, ako bude htjelo shva- titi svrhu i ocieniti rad, moći će ova za- druga mnogo koristiti. Dao Bog!

načke) davajuć im zajam (ne veliki i ne za dugo vrieće) za prave potrebe; učiti ih štednji (ulaganjem i malih svota na dobitak); i nabavljati gospodarska poma- gala, strojeve, galicu, sumpor itd. Društvo je registrirano kod e. k. trgovačkog su- dišta u Trstu, i započelo je već svoj rad. Našemu pučanstvu, ako bude htjelo shva- titi svrhu i ocieniti rad, moći će ova za- druga mnogo koristiti. Dao Bog!

Zajam za javne radnje. Zemaljski odbor u Poreču odobrio je zaključak obćinskoga zastupstva u Voloskom stvore- nu s jednici od dne 21. febrara 1903, kojim se ovlaštuje, da može obćina sklopiti zajam od 100.000 kruna na račun porezne ob- čine Opatija za gradnju novoga groblja u Škrbićih i novog ribljeg trga u Opatiji.

Utok proti razdobi pučke škole u Voloskom. Zemaljski odbor u Poreču uložio je utok proti zaključku e. k. ze- maljskoga školskoga vjeća za Istru od dne 22. aprila 1903. usljed kojega bi se imala postojeca talijanska pučka škola u Vo- loskom podieliti u dva odsjeka, t. j. u ta- lijanski i hrvatski. Ovaj korak sl. zemaljs- koga odbora u Poreču neće iznenaditi nikoga, koji pozna našu borbu za ustro- jenje hrvatskih pučkih škola u Istri. To- božnji prijatelji i prosvjetitelji našega puka u Istri nedozvoljavaju, da se otvori bilo gdje kakva naša škola, jer se silno plaše prosvjete našega seljaka znajuć, da im je odzvonilo gospodstvu onaj čas, kad bude imao naš narod dostatno svojih škola. Radi toga moramo mi za svaki razred pučke škole proći sve moguće molbe i dok- nekaže svoju zadnju molbu, neće da po- puste naši do b r i prijatelji u Poreču.

Lošinjki kotar:

Premještenje. Zemaljski odbor u Poreču pristao je na predlog e. k. ze- maljskoga odbora za Istru, da pristaje na premještenje pučkog učitelja gosp. Nikole Uravića sa pučke škole u Sv. Ivanu na pučku školu u Sv. Vid, nu to premještenje ima biti na troskove samoga učitelja.

Trst.

Promjena u rav. državnih že- ljeznica u Trstu. Cesar i kralj Fran Josip imenovao je ravnatelja državnih že- ljeznica u Trstu g. baruna Artura Boro- vicku ministarstvom savjetnikom u mi- nistarstvu željeznica. Ravnateljem dr- žavnih željeznica u Trstu imenovan bijaše vladin savjetnik g. Rudolf Amberger, koji je ujedno dobio naslov dvorskoga savjet- nika.

Razne primorske vijesti.

Štipendija blagopokojnog Dobrile. Službeni list razpisuje natječaj na jednu štipendiju iz zaklade blagopokojnog biskupa Dobrile u iznosu od kruna 224. Pravo na tu štipendiju imadu gimnazijalci rođjaci pokojnikovi i eventualno drugi djaci Istre, ali prvenstvo imadu među ovimi knetski sinovi slatvenske narodnosti, t. j. Hrvati ili Slovenci Istre.

Razni prinosi.

Za obitejli postradalih žrtava u Banovini pripostase našoj upravi: U Vrbnika K 56— „ Lanišća 29-20 „ Velogseła 10— Ukupno K 95-20 U broju 22. izkazano K 13— Svenkupno K 108-20

(U ovom krugu bje u nedjelju sabrano među riečimki izletnici i doznaci K 5, koji iznos bje izručen sabiraču u Puli.) Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istru sakupilo se je prigodom proslave promocija gg. dr. Ante Grgurina, dr. Ante Pečolida i dr. Frana Brčića u Gracu iznos K 101-36, koji bje odpremljen g. blagajniku. Istom prigodom izjavio je g. dr. Ante Grgurina, da daruje družbi iznos K 200. — Živio! — Gospodjica S. Zahija, sabrala na predlog g. K. Jelusića među učitelji i učiteljicami u rodoljubivju kući g. I. Valaha K 9-60, koja svota bje izru- čena mužkoj podružnici u Opatiji.

Gdje da bude talijanska pravna akademija?

Zna se, da Talijani „Austrije“ teže za Trst, da zadobiju talijansko sveučilište, i to u Trstu, a zaljevuju je svom silom od e. k. vlade — oni Talijani, koji neće da priuste Slo- vencem i Hrvatom niti pučkih škola. I e. k. vlada, koja neda nama ni pučke škole, sklona je, kake se sve jaće vidi, dati Talijanom, ako ne sveučilište, ono bar pravnu akademiju, samo nezna, u kojem gradu bi ju ustrojila. U Innsbrucku je neće Strenjemci, i to je dosta e. k. vladi, da ju tamo ne ustroji. Na Trent, gdje bi se najopravdanije smjestila, reć bi, da se ni ne misli. Njeki misle da bi se u Beču mogla ustrojiti pravna akademija. Mnogi Niemci su prosti toznu, da se ustroji u Trstu, i to takodjer s razloga, što drže Trst njemačkim gradom. Njeki Niemci spruzili su misao, da bi najbolje bilo, da se ustroji u kojem nje- mačkom gradu, gdje neima protibila između Niemaca i Talijana. Kao takav grad označio se je Beljak. Obćinskog zastupstvo u Celovcu moli ozbiljno, da se u akademiju, talijansku, ustroji u pomjemčnom Celovcu. Gdje ćeš veće iudorije, ali i o tom se razpravlja u „Austriji“, u kojoj je sve nepriroudno. Sudćeci po nekih novinah, koje ne stoje daleko vlade, vladu je za Goricu. Ponovno pišu, da je to najzgodnije mjesto za talijansku pravnu akademiju, da je za nju grad Gorica, u izgled uzet. Za vladu da u odlučuju poglavito povoljni zdravstveni odnošaji i jeftinoća življenja. Tomu se dodaje da je u Trstu sve mnogo skuplje, i da visoka škola neima pravo mjesto u velikom trgovačkom gradu. U jednoj drugoj vijesti veli se, da je grad Gorica najsgodniji za talijansku pravnu akademiju, i to kao talijanski grad sa sjajnim uvjetima življenja. Za e. k. vladu neima već dakle ni u Gorici Slovenaca!

Najnovija vijest glasi, da je austrijski mi- nistar bogostvoja i nastave rekao članu go- spodske kuće profesoru Massafiji, da se već dogovoraju s ministrom trgovine, kako bi se već sad u Trstu u savezu sa trgovačkom aka- demijom ustrojila juridička fakulteta. I to je rekao austrijski gospodin ministar bogostvoja i nastave obzirom na agitacije, priredjivane u Italiji za talijansku univerzu u Trstu, i odnose demonstracije proti Austriji! Zivila austrijska premudrost!

Otvoreno pismo

predstojniku e. k. kotarskoga suda u Voloskom, savjetniku g. Perišiću.

Clarissime!

Kolaju glasovi u Vašem kotaru, da je Ivan Krestić otvorio odvjetničku pisarnu u uzah e. k. kotarskoga suda u Voloskom.

Ako su ti glasovi istiniti, tada se to stalno nije dogodilo bez Vašeg znanja i bez Vaše privole.

Ako su neistiniti, tadan Vas liepo molimo, da je izvolite putem javnosti na umirenje obćinstva takovimi pro- glasiti.

Odličnim štovanjem.

U Puli, dne 3. junija 1903.

Uredništvo „Naše Sloge“.

Politički pregled.

U Puli, dne 3. junija 1909.

Austro-Ugarska.

Carovinska vijeće odgođeno je na 10 dana nakon posljednje sjednice, da uzomogu međudim raditi o hrori, osobito carinski odvoj radi razprave o carinskom cieniu. U prvj kućenoj sjednici doći će na dnevni red prednji predlog zastupnika Biankini i drugova radi poznatih dogodnja u Hrvatskoj. Vlada nastoji predobiti česki klub za dozvolu, da se uzomoge obaviti prvo čitanje proračunskoga provizorija.

Mladoceski klub zaključio je dne 27. pr. mj. da se imade danas sastati izvršjući odbor mladocese stranke i parlamentarno povjerinstvo mladoceskoga kluba. Mladocesi pripravljaju se već na obstrakciju proti osnovi o privremenom proračunu i proti nagodbenim osnovam.

Posljednjoj sjednici mladoceskoga kluba prisustvovali su hrvatsko-slovenski zastupnici Biankini, Vuković i Ploj te izvjestili Čebe o položaju u Hrvatskoj, Dalmaciji i Kranjskoj. Česi izvjestiše, da su posve solidarni sa hrvatsko-slovenskim zastupnicima.

Starocese glasilo piše, da se nije mladocese klub sasno radi toga, da se izjavi već sada o tom, kakvu da zauzme taktiku napram privremenom proračunu. U tom klubu da predvlada obstrakcionističko mišljenje postoje je obćenito poznato, da je vlada uzkratila svaku suradnju glade českoga unutrašnjega uređovnog jezika i glade ustrojstva českoga sveučilišta u Briuu. Vladi leži sada više na srucu parlamentarnu rješanje carinskog i trgovačkog saveza te nagodbe sa Ugarskom nego li pitanje o privremenom proračunu.

Austrijska kvotna deputacija obdržavali će svoju sjednicu sutra. Istodobno sastaje se i ugarska kvotna deputacija.

Srbija.

Zastupnik srbske vlade u Carigradu provjedovao je proti neprestanim provalam turskih podanika u pojedine kotare na srbsko-turskoj granici. Kod takvih provala bijaše ustrojeno više srbskih podanika i Erbam ugrahljeno mnogo marve i uništeno njihovo vlasništvo.

Po najnovijih vjesti izabrani su do sada skoro sve sami vladini kandidati za narodnu skupštinu. U Biogradu primjerice bijaše izabrani jednoglasno vladinovi. Do sada biralo je u čitavoj kraljevini do 200.000 izbornika većinom, dakako vladinih pristalica.

Bugarska.

Zadnji dan mjeseca maja bijaše svečano otvorena nova luka Burgasu. Kod svečanog objeda izrekao je knez Ferdinand govor, kojim je slavio važnost nove luke za gospodarski napredak knezevine. Bugarska — reče — otvara nova vrata svim narodom u tu svrhu, da sklopi s njimi nove trgovačko-gospodarske saveze i u nadi, da postane središtem prometa na istoku. Otvorenjem nove luke — zaključio knez — oživljava se jedan dio moga programa, komu je načelo: mir i napredak.

Rusija.

Dne 29. maja započele su u Petrogradu velike svečanosti povodom 200-godišnjice utemeljenja toga grada po caru Petru Velikom. Na te svečanosti pozvano bijaše među ostalimi slavenskim gradovima i grad Zagreb. Radi toga je načelnik hrvatske prijestolnice izvjestio o tom pozivu samoupravni odbor iztaknuv kako je taj poziv osobito častan. Ujedno zamoli odbor da ga odvoli, a da uzomoge u ime glavnoga grada Hrvatske čestitati glavnomu gradu bratske Rusije. Odbor odvoli dinko svoga načelnika a ovaj je u tom smislu čestitao načelniku ruske prijestolnice.

Razne viesti.

Naši dragi saveznici!! Poznata je činjenica, kako znadu u Italiji izkoristiti svaki i najmanji dogodjaj u naših južnih pokrajinah u prilog Talijanah, koji stanuju u našoj monarhiji. Ako se pako nanesu Talijanom kakva nepravda, bilo umišljena, dižu njihova braća u kraljevini nebo i pakao proti austrijskim oblastim ili proti onim, koji im tobožnju nepravdu nanesoše.

Sada im je dao opeta povoda za demonstracije proti Austriji nevini sukob između njenačkih i talijanskih djaka u Inomostu.

Radi toga sukoba ustaše ponajprije talijanaši Istre, Trsta, Gorike i Dalmacije sa prosvjedi proti njemačkomu nasliju i sa zahtjevom, da se upravo radi toga ustroji talijansko sveučilište u Trstu.

Radikalni zastupnici u državnom saboru u Rimu pozvaše vladu na račun radi dogodjajah u Inomostu kao da bi austrijska

vlada bila odgovorna za svoje čine ili za one svojih državljana talijanskoj vladi ili talijanskomu parlamentu. Vladin zastupnik odgovorio je dotuđe drzovitim zastupnikom, da se talijanska vlada nemože pačati u poslove austrijske vlade, ali taj odgovor nije nimalo zadovoljio one ugrajove talijanske moždjane.

Istodobno sa našimi talijanaši sazivlju u svih skoro gradovih Italije sastanke i skupštine, na kojih prosvjeduju ostro proti postupanju njemačkih djaka u Inomostu i zahlijevaju odlučno od austrijske vlade, da ustroji talijansko sveučilište u Trstu.

Teško je i pomisliti veći stupanj bezobraznosti i drzovitosti nego li je ovaj naših dragih saveznika, koji zahtjevaju nešto od tuđe države, čega im ona absolutno nije dužna dati.

Na tih skupštinah ponašaju se ti naši milii saveznici kao da su nečistimi objednuti. Nije im bo dosti, da svega i svašta izreku proti saveznicu Austriji, već pale njezine zastave, groze se njezinim konzulom. Tako su poslie skupštine u Misteih spalili zastavu naše carske kuće; isto tako u Padovi a u Vidmu spalili te takove zastave. U Milanu se je medij zastavami vijala zastava Trsta i Trenta, neki Pascatore slavio je zloglasnog Oberdauka. Poslie skupštine spalili su austrijsku zastavu pod Garibaldiievim spomenikom.

U Bolonji vikali su: dolje Austrija! pod prozori austrijskog konzulata kojega je stražilo vojničvo. U Modeni, Brescii, Bari, Reggio-Emilia viču: dolje Austrija! pjerula je svietina protu-austrijskoj pjesme.

Na te vruće izraze prijateljstva i savezničva mora da uzklíkne austrijska vlada: e pur si muove!

Kongres slavenskih novinara u Plzinju.

Dne 1. o. mj. sastaje se slavenski novinari iz Austro-Ugarske na redovitom kongresu u českom gradu Plzinju, glasovitim u poviesti českoga naroda a daleko poznatom radi velikih tvornica najboljeg piva. Doček gostova vršio se je u 2 sata po podne; sa kolodvora odvedoše gostove u „Mešćansku Besedu“, gdje je svaki dobio potrebite obaviesti o stanovanju, nacrt grada, program kongresa, izvještaj posljednjeg kongresa, pravila središnjeg saveza slavenskih novinara, poziv obč. zastupstva k svečanom objedu, u kazalisti, na koncert itd. U „Mešćanskoj Besedi“ pozdravio je goste profesor Hora, komu je odgovorio urednik Chitilinsky. U 6 sati bijaše svečana predstava opere „Libuša“.

Poslie predstave, koja je slavenske novinare silno oduševila, bijaše u „Besedi“ prijateljska večer. Taj je pozdravio gostove, kojih bijaše preko 100, urednik „Plzenskoga Obzora“ g. Pokorný, komu odgovorili mnogi slavenski novinari svaki u svojem jeziku. — Predsjednikom V. kongresa bijaše izabran Hrvat g. dr. Šime Mazzura iz Zagreba, a podpredsjednici Markov (Rusin) iz Lavora i Fabris (Srbini) iz Dubrovnika. Poslie podne sledječe dana dalo je gradsko zastupstvo svečanu gostbu na čast gostovom. — Kongres je trajao tri dana. Važnije zaključke probičiti čemo naknadno.

Gospodarska Sveza za Istru,

registrana zadruga na ograničeno jamčenje u Puli.

Zapisknik prve odberske sjednice

držane dne 28. maja 1903 u Opatiji u sgradi društva „Zora“.

Prisutni od upravnog odbora:

Dr. M. Laginja, predsjednik.
Dr. K. Janežić, odbornik.
Dr. Matko Trinajstić, odbornik.
Zupnik Ivan Trinajstić, odbornik.

Od nadzornog odbora:

Dr. Dinko Trinajstić.

1.

Predsjednik konstatuje, da je držao najzgodnije sazvali sjednicu odbora danas ovamo, gdje se drži glavna skupština školske „Druže sv. Cirila i Metoda za Istru“, te je prilika da

se bez posebnog troška nadju na okupu članovi odbora. Pozvao ih je sve, ali zapričeno nemogose doći drugi. Po § 33 društvenih pravila mogu važno odlučivati sami prisutni. Izvješćuje nadalje, da je slučajno danas prisutnoga člana nadzornog odbora dr. Dinka Trinajstića upozorio na ovu sjednicu, te i on prisustuje istoj u smislu § 37 društvenih pravila. U budućje javiti će obdržavanje odberskih sjednica takodjer svim članovom nadzornog odbora, da po volji mogu prisustovati sjednicam uprave.

Ad I.) Odbor uzima ta priobčienja na znanje bez prigovora.

II.

Primanje novih zadruga, koje postaje pristupna očitovanja poslie predloženja molbe za registraciju, koja posljednja je postignuta nakon dvije negativne riješitelje tekao od strane privatnog suda u Trstu.

Ad II.) Odbor prima u Svezu sljedeća prijavljena se društva, koja sledje redom datuma njihovih pristupnih očitovanja, to:

- Omišaljsko društvo za štednju i zajmove (Raiffeisen).
- Tinjansko društvo za štednju i zajmove (Raiffeisen).
- Saoska blagajna u Baski (Raiffeisen).
- Badernsko društvo za štednju i zajmove (Raiffeisen).
- Gospodarsko društvo u Baderni (Raiffeisen).
- Gospodarsko društvo za štednju i zajmove Nezerine (Raiffeisen).
- Gospodarska zadruga, Opatija (Kotarska) za dolnji dio sudbenog kotara Volosko).
- Gospodarsko trgovačko društvo Nezerine.
- Vrbničko društvo za štednju i zajmove (Raiffeisen).
- Lindarsko društvo za štednju i zajmove (Raiffeisen).
- Barbansko društvo za štednju i zajmove (Raiffeisen).
- Društvo za štednju i zajmove, gospodarsko i konsumno u Cresu (Raiffeisen).
- Gospodarsko trgovačko društvo u Čunskom.
- Gospodarska zadruga Kastav (kotarska za gornji dio sudbenog kotara Volosko).
- Posojilnica in hranilnica Podgradska (Raiffeisen).
- Registrana istarska vinarska zadruga u Puli.
- Velosinjsko društvo za štednju i zajmove (Raiffeisen).

Odbor pri tom daje nalog predsjedniku, da pozove sve učlanjene zadruge, neka uplate pristupninu i zadržni dio i neka se izjave, koliko koja hoće da uzme više zadržnih dijelova te i ne uplate.

Upozorjuju se na to spomenute i one zadruge, koje su iz početka već pristupile, da to obave bez posabnog pisarenja.

III.

Glade djelovanja Sveze u najbližoj budućnosti, predsjednik razlaže odboru svoje nazore u pogledu prinosa, koj bi imala dati vlada, u pogledu uslanovnih troškova i uređenja pisarne, kao i glade privremenog načina, kojim da se obavlja trgovački dio sveznog poslovanja, te postavlja na razpravu sva ta pitanja.

Ad III.) Upravni odbor odlučio je ovako: 1. Predsjednik je ovlašten pokriti iz Sveznih prihoda dosadanje ustanove troškove, nabaviti potrebite isticke, knjige, pečate i namjestaj, do potrebe uzeti u najam takodjer primjerene prostorije.

2. Pozvan je predsjednik, da izradi u ime upravnog odbora podnese c. k. vladu spomenicu glade potrebe i shodnosti prinosa od strane države za pokriće ustanovnih i upravnih troškova u najširem smislu rieči.

3. Ima se stupiti u dogovore sa oba u Istri izlazeća pučka lista („Naša Sloga“ u Puli, „Pučki Prijatelj“ u Krku), glade proglašenja istih društvenimi organi i glade prinosa istim od strane Sveze.

4. Stanihl činovnika za sada Sveza neće imenovati, jer bi trošak bio prevelik i nije laliko naći posve sposobnih ljudi.

5. Za prve potrebe revizije ima se predsjednik obratiti molbom na „Gospodarsku Svezu“ u Ljubljani i na „Svezu slovenskih posojilnic“

u Celju, da ovaj Svezi uz primjerenu odštetu budu kroz svoje ljude na pomoć u reviziji pojedinih začlanjenih zadruga.

6. Za prve potrebe u smjernu trgovačkom (prodaja za račun pojedinih društva ili njihovih članova, i takove nabave) ima se stupiti u dogovor sa stanovitim rodoljubi u Trstu, i uslanoviti s njima posredovanje, u koliko bi moglo biti korisno po Svezu i pojedine njezine zadruge. To isto pokušati pri Gospodarskoj Svezi u Ljubljani i njezinom potujućem agentu.

7. Svedruke odbora bile su suglasne i g. dr. D. Trinajstić kao član nadzornog odbora izjavio se je s istim sporazuman.

HRVATI,
kupujte svi papir za pušenje
Druže sv. Cir. i Met.
za Istru.

Oglas.

Kuća s gostionom, dućanom i trafikom daje se u zakup. Klijet je u zemlji, a kraj kuće je hlev i vrt. Položaj najugodniji. Obaviesti daje uredništvo.

Prvo slovensko skladište pokućstva
ANTONA ČERNIGOJ

TRST
Via di Piazza vecchia 1, u kući Marezzi,
podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu — Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom.

Svaka je konkurencija nemoguća, jer je pokućstvo iz prve ruke.

Svoji k svojim!

Alojzije Bratož

Via Giulia 6. - PULA - Via Giulia 6.

preporuča svoju

mljekarnicu,

u kojoj prodaje uvijek svježe mlječne proizvode kao n. pr. sladko vrhnje, kiselo vrhnje, skuta te osobito fini centrifugalni maslac. Mlijeko se raznaša po kućama na zahtjev više puta dnevno.

Tvornica pokućstva

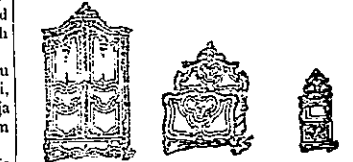
dvorskog dobavljača

IGNACIJ KRON

TRST — BEČ.

Tvornica u Beču u vlastitim zgradama.

Kuća utemeljena god. 1849.

Na zahtjev šalje badava: ilustrovane popise, originalne nacrti osnovna, pregled sobnih namjestaja.

Najveća solidnost, elegantnost i jeftina cena.

U kranjskoj mljekarnici
u novoj tržnici (Mercato nuovo) broj 22 u Puli

dobiva se svaki dan

svježe mlijeko, surovo i kuhano maslo, skutu, svakovrstne domaće sire, kranjske tjestenine (n. pr. makarone, bigole, riž itd.) iz tvornice **Znidarčić i Valenčić** u Ilirskoj Bistrici, kao takodjer sve druge mljekarske proizvode.

Sve samo garantirano domaći proizvod uz najkulantnije cione!